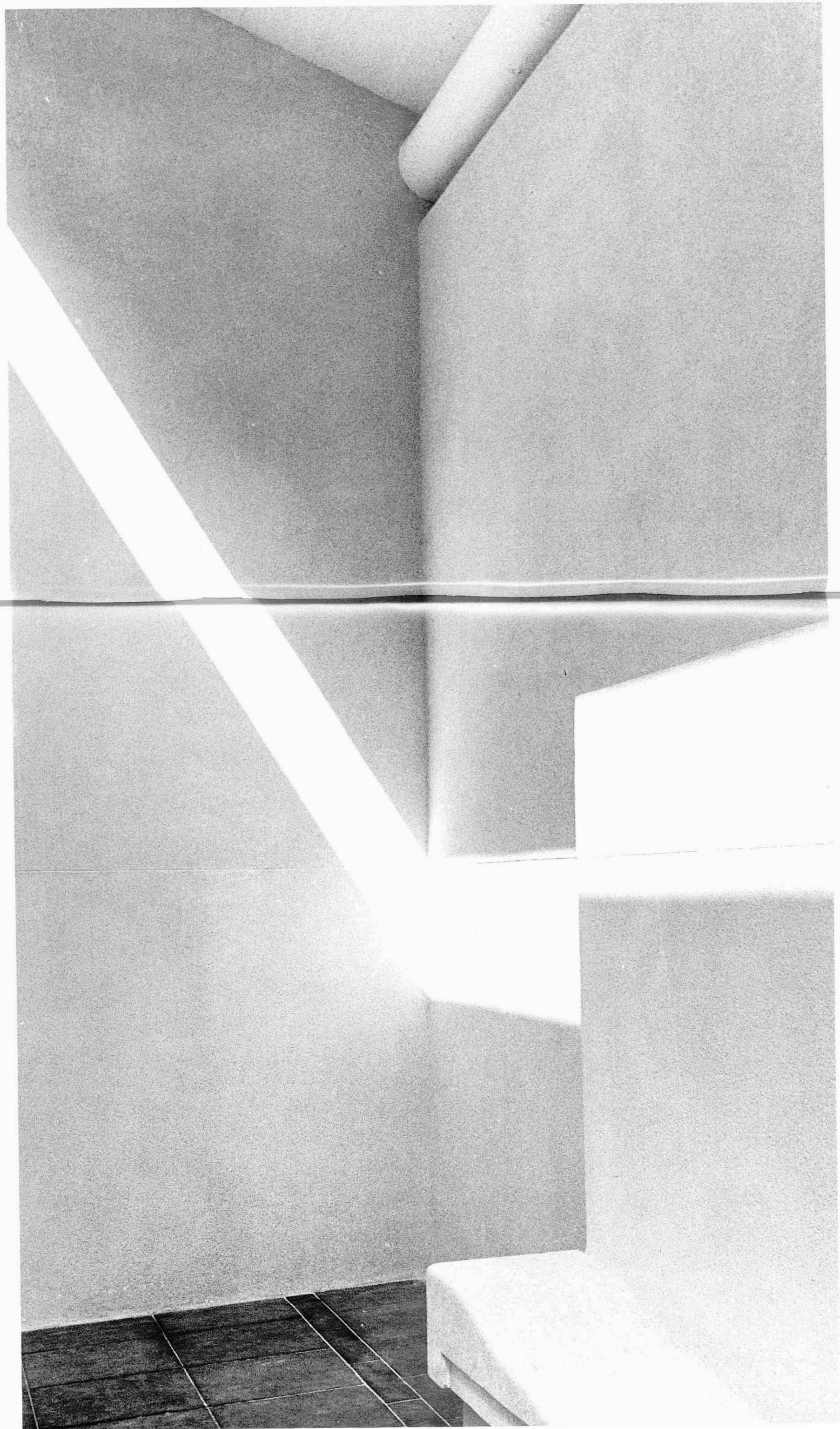

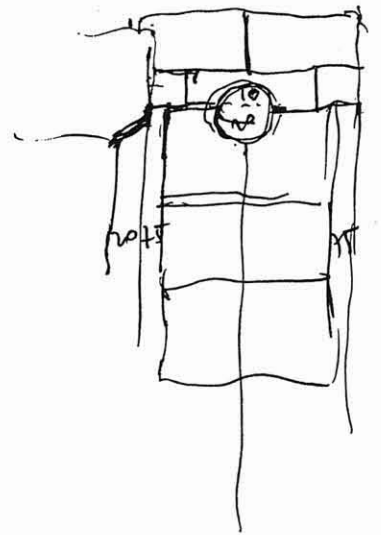
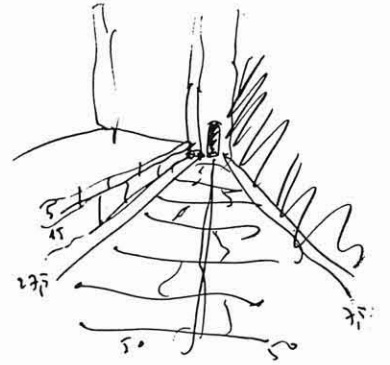
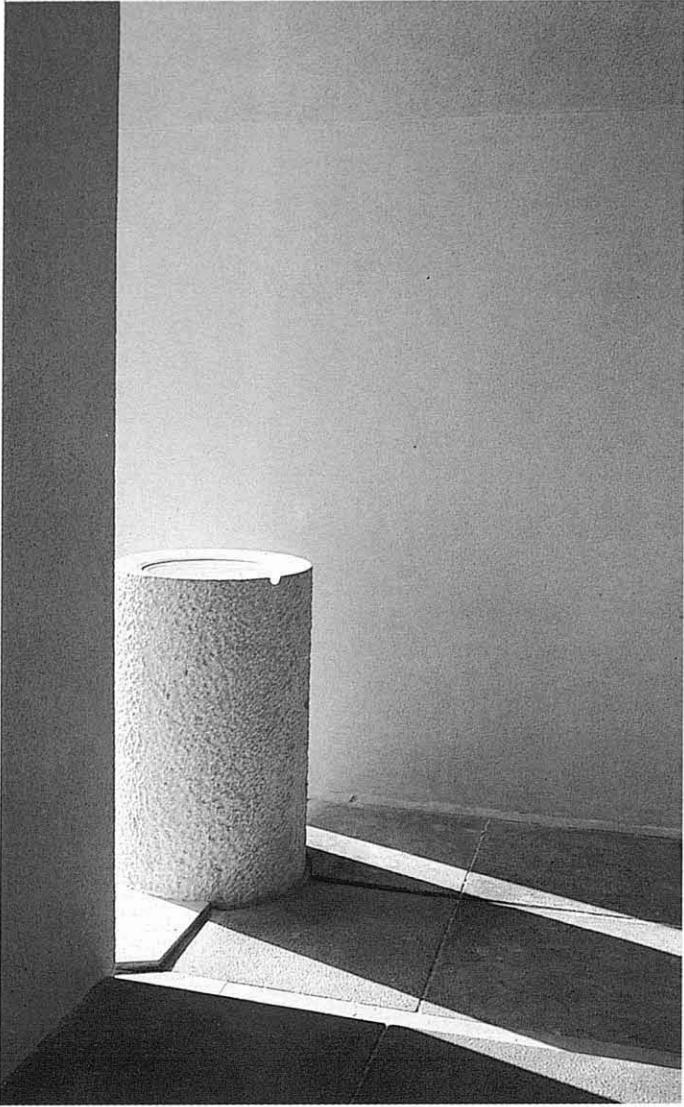
Francesco Venezia
Architecte
Architect

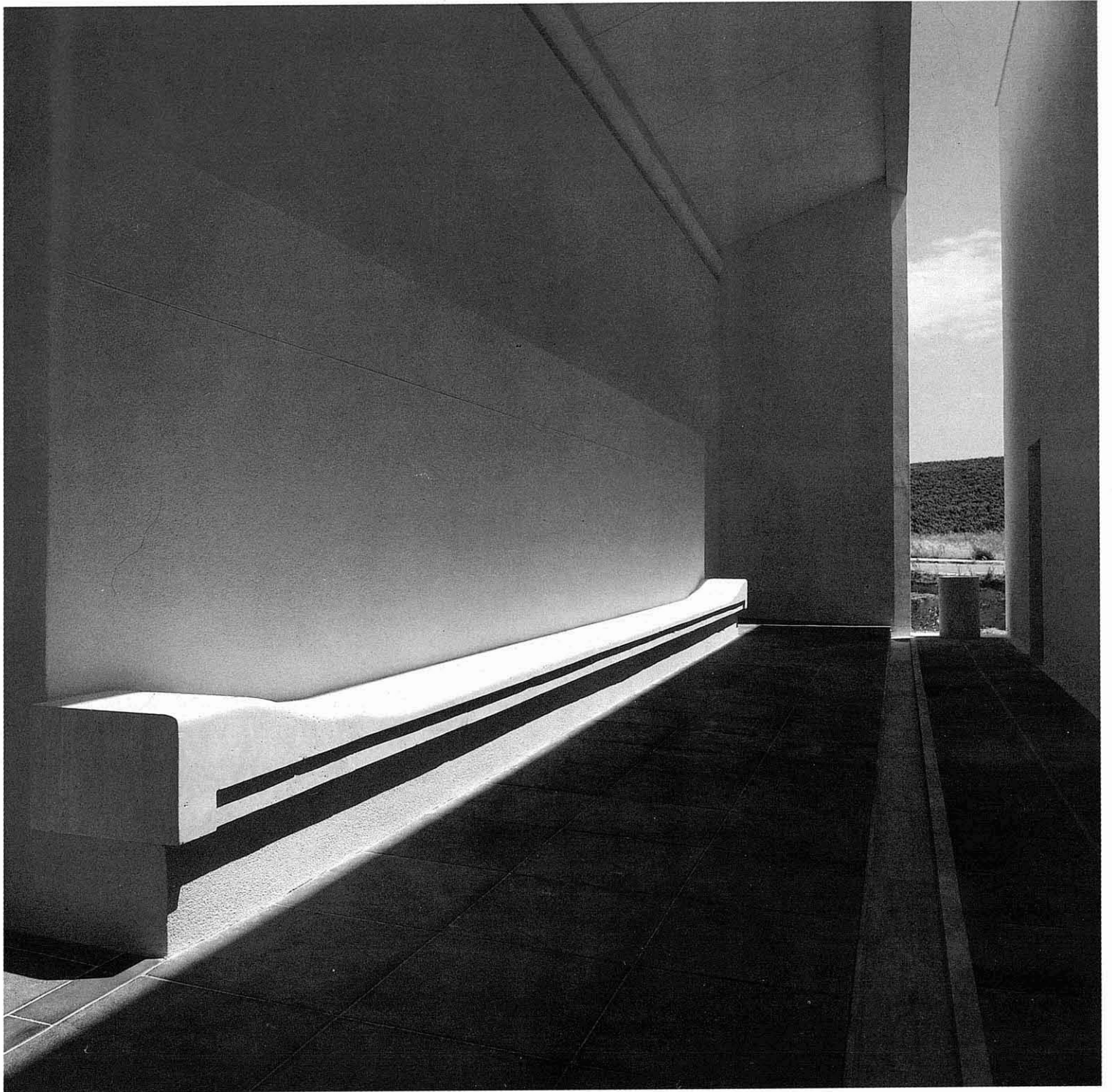
Museu

Museum

Gibellina
Italia
Italy
1981

● A la primavera del 1981, Ludovico Corrao, alcalde de Gibellina (Sicília) des que hi va haver el terratrèmol que va destruir, tretze anys enrera, quasi del tot les poblacions de la vall del Belice, em va proposar que m'encarregués de la col·locació a Gibellina Nuova de les restes d'una façana neoclàssica elegant, únic element restant de la ciutat destruïda, emplaçada a uns vint quilòmetres de la nova població. Es tractava, doncs, de desmuntar la vella façana, transportar-la a la ciutat nova i tornar-la a muntar en una nova arquitectura. Primera consideració: Gibellina Nuova —una ciutat projectada i realitzada amb la velocitat característica de les construccions d'«emergència», en una zona deliberadament uniforme i planera— em va semblar d'una esqualidesa extrema, i per això mateix tenia un caràcter peculiar. El paisatge dels turons i les muntanyes circumdants —respecte al qual la nova ciutat em semblava indiferent— és el mateix en què s'assentava la població destruïda i que encara s'estenia al voltant de les ruïnes que quedaven. Primera —i definitiva— elecció del projecte: fer que l'àmbit del vell fragment quedi resguardat i apartat de la ciutat nova; per tant, tornar-lo a muntar en un espai interior amb una construcció al voltant per

evitar-li la confrontació —dimensionalitat perdedora— amb aquesta població nova. Realitzar un edifici complet i al mateix temps capaç de conservar la natura peculiar del fragment, permetent-li d'establir en el lloc nou les seves específiques relacions de ruïna. Establir en un indret de Gibellina Nuova els vells lligams amb el paisatge, situant l'edifici nou en un extrem de la població, a tocar del camp, i donant-li com a accés una avinguda llarga enclavada en un jardí esplanat. Parar la màxima atenció als pocs elements ja existents en el lloc escollit: la monotonia de la població, el declivi del sòl, el volum simple d'una casa rural al turó oposat. L'àmbit del fragment està totalment tancat. Arribar-hi serà el motiu d'un recorregut. L'edifici és un pati voltat de murs. L'interior, un món de pedra. L'exterior, una coberta blanca. I als extrems, dos ambients: una cavitat i un passatge suspès. El primer —nascut de la idea de redoblar i eixamplar el mur septentrional del pati— és un espai blanc immers en una fresca penombra, una «zona de repòs». Protagonistes: el tendal penjat al suport cilíndric, introduït dins la pedra (fet amb morter i pintat amb esmalt opac blanc); el banc (fet amb tova calcària d'Alcamo); el cilindre (també de

tova calcària) amb la secció en escudella per recollir l'aigua de pluja —metàfora d'una bassa d'aigua a la qual s'acosta el cap de la serp per beure—; el paviment de lloses grosses de pedra volcànica de l'Etna marcades pel corrent d'aigua de pluja del canal de tova calcària; la línia de llum solar, variable i mòbil, que es combina amb els elements fixos, per col·laborar en el joc de les ombres. Un ambient en què s'estableix un col·loqui silenciós entre llum, objectes i paisatge. El segon —nascut de la idea de trencar la continuïtat del mur meridional del pati— és una mena de casquet blanc penjat, exterior al pati, però que no permet la visió al defora per causa de l'alta vora corba. Es puja per la rampa acordonada, se surt, es torna a entrar a la galeria, des d'on es pot guaitar el pati i, l'espectacle del turó coronat pel volum simple d'una casa rural. El primer és un espai de penombra en què es forma la llum mòbil meridiana. El segon és un espai ple de llum que projecta ombres canviants. La profunda esclatxa entre la «zona de repòs» i el cos del pati dóna la nota harmònica en la composició dels fragments i de les parts s'hi ha treballat conjuntament. Una necessitat d'ordre estructural (Gibellina està situada en una zona altament sísmica) s'ha convertit

en el joc d'acostar el que estava separat i de separar el que estava junt. Sobre el gran escenari de pedra en què està encastada la resta de la vella façana, un primer tall acosta al límit —quatre centímetres— el parament de lloses de marès acabades de sortir de la pedrera i la vora esquerdada de la ruïna. Un segon tall trenca i divideix la composició de la façana i l'articula en àmbits diversos, alhora que reintegra la simetria originària de la imatge, desapareguda en el fragment. Els dos talls sobresurten i graven el paviment del pati per anar a reparèixer a la paret oposada, en la qual s'obre una finestra solitària. En un espai breu de temps, cap al tard, es poden veure com juguen les línies de llums mòbils amb les masses d'ombra fixa. Al pati de pedra el sol hi intervé per completar el pla de les previsions. És el moment més exaltant de l'espectacle de l'arquitectura.

● In the spring of 1981, thirteen years after an earthquake had almost totally destroyed the towns in the Valley of Belice, Ludovico Corrao, the mayor of Gibellina (Sicily), suggested that I should undertake the construction in Gibellina Nuova of the remains of a slender neoclassical façade, the only surviving element of the destroyed city, situated some twenty kilometres from the new one. The task was to dismantle the old façade, bring it to the new city, and reconstruct it in new architectural surroundings. First consideration: Gibellina Nuova—a city planned and built with the characteristic speed of «emergency» constructions, deliberately uniform and monotonous—struck me as being extremely squalid, and, for this very reason, of a character entirely its own.

The landscape of the surrounding hills and mountains—to which the new city seemed to me to be indifferent—is the same that overlooked the destroyed city and that still surrounds the ruins. First—and final—choice of project: to ensure that the setting for the old fragment should be sheltered and apart from the new city; therefore to reconstruct it inside a building with a construction around it to avoid a confrontation—where it would lose dimensionally—with

the new township.

To put up a building which would be complete and at the same time able to preserve the fragment's particular nature, allowing it to establish in its new surroundings its specific characteristics as a ruin.

To re-establish somewhere in Gibellina Nuova the old links with the surrounding countryside, situating the new building on the edge of town, touching the country, with an entrance way set in a level garden.

Utmost attention to the few already existing elements at the chosen site: the monotony of the town, the slope of the ground, the simple volume of a rural house on the opposite hillside.

The fragment's setting is totally enclosed. To reach it will be necessary to follow a route. The building is a courtyard surrounded by walls.

The interior, a world of stone.

The exterior, a white roof.

And at the ends, two environments: a cavity and a suspended walkway. The first, generated from the idea of doubling and extending the northern wall of the courtyard—is a white world immersed in a cool half-shadow, a «repose».

Protagonists: the canopy hung from the cylindrical, stony support (made of mortar and painted with opaque white enamel); the bench (made of

travertine from Alcamo); the cylinder (also of travertine) with its section in the form of a bowl to catch rainwater—a metaphor for a pool of water which the head of the snake approaches in order to drink; the paving of cobblestones, made of volcanic rock from Mount Etna, separated by the travertine channel which drains away the rainwater; the variable, mobile line of sunlight which, combined with the fixed elements, produces an ever changing and diverse play of shadows. An environment in which there is a silent conversation between light, objects, and landscape. The second—based on the idea of breaking the continuity of the southern courtyard wall—is a kind of white, suspended casque, outside the courtyard, but which has no outward view due to the high, curved screen. One climbs the balustraded ramp, comes out and then enters the gallery again, from which it is possible to see the courtyard and, the spectacle of the hill crowned by a simple rural house.

The first, a space in half shadow in which is formed the mobile light of a sundial.

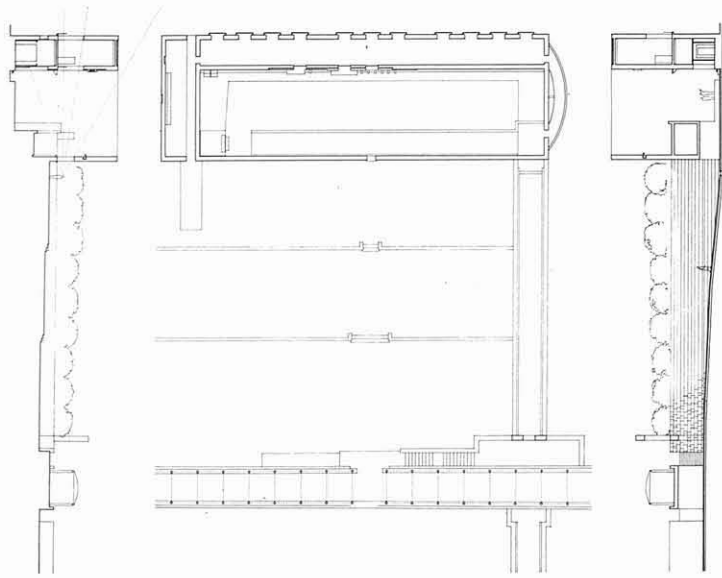
The second, a space in full sunlight which projects changing shadows.

The deep gully between the «repose» and the courtyard accentuates the effect of the

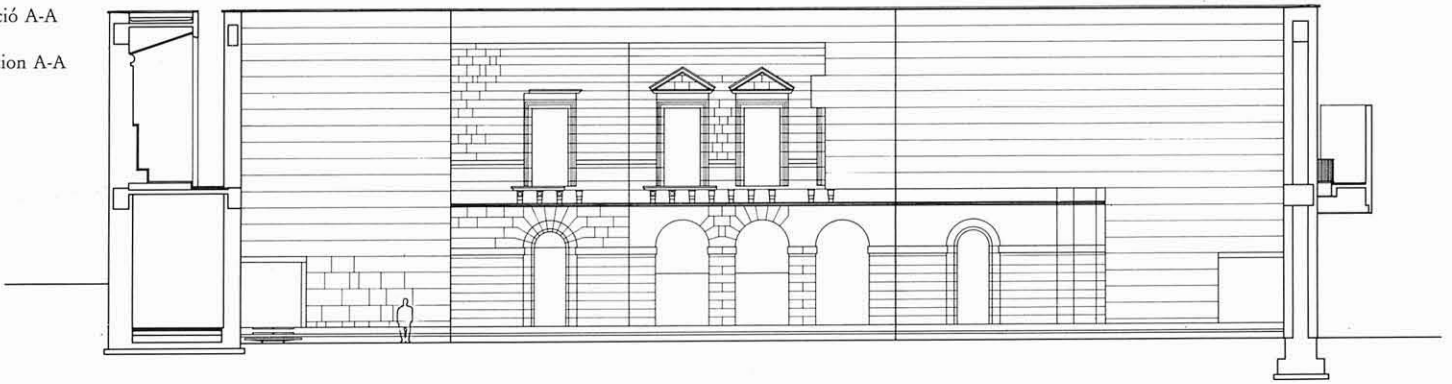
technique compositional used. A structural requirement (Gibellina is situated in a zone highly prone to seismic movements) has transformed itself into the game of bringing together what was separated and separating what was close together. In the thick stone screen into which is encrusted the remains of the old façade, a first clean cut brings close to the limit—four centimetres—the paving of cobbles recently extracted from the quarry and the cracked edge of the ruin. A second breaks apart and divides the joint of the façade and articulates it with divers perimeters while reintegrating the original symmetry of the image, missing in the fragment. The two merge with the courtyard paving until they reappear on the opposite wall, in which there is a solitary window.

During a brief period in the afternoon it is possible to see the interplay between moving lights and fixed shadows. In the stone courtyard sunlight intervenes to complete the preconceived plan. This is the most sublime moment in the contemplation of architecture.

Situació i seccions principals.
Situation and main sections.

Secció A-A
Section A-A

Secció B-B
Section B-B

